

UNIVERSUL LITERAR

ABONAMENTUL
L. 1 2,60 ANUAL
Abonamentele se 'ac
numa' pe un an.

COLABORATORII ACESTUI NUMĂR
L. Rebreanu, General Al. Hiotu, C. Niculescu-Novaci, N. Ținc, C. Ciocazan,
Const. A. I. Ghica, M. G. Samarineanu, Victor Anestin, C. Rhetoridy, C. Scurtu

ANUNCIURI
Linia pe pag. 7 și 8
-BANI 20-

Artileria navală italiană

Războiul anecdotic

Pictorul.

În viața reală, adeseori comicul se întâlnește cu tragicul, producând pentru o serie de clipe, o stare sufletească cu totul stranie.

Belgienii au dat dovezile cele mai ample de eroism, soldații acestei țări au câștigat gloria neperitoare pe țărmurile, ce vor deveni istorice, ale Iserului.

Și în atari momente de tensiune eroică s'a întâmplat unui pictor o aventură de vodevil.

Pictorul obținuse încuviințarea să schifeze pe câmpul de luptă, scenele cele mai emoționante de vitejie și luptă crâncenă. Dar bietul pictor nu putea să facă 10 pași și era împiedicat să lucreze.

Ce să facă atunci? S'a îmbrăcat în haine militarești. Dar după cum nu haina face pe călugăr, tot așa pseudo-militarul era pictor- era tare sfângăciu în hainele de ostaș; ținuta lui îi făcea să pară și mai suspect ca înainte. În sfârșit fu arestat și dus înaintea unui general, care dădu ordin să fie desbrăcat. Bietul pictor rămase în costumul cel mai sumar. Și pe când belgienii se luptau de foc, el se ruga să fie lăsat să asiste la luptă; iar generalul zâmbea privind-l cum se sgriblește desbrăcat.

A încercat să protesteze, dar de geaba, spre seară fu urcat ca răufăcător într'un automobil și transportat la închisoare.

A trebuit în urmă să se facă intervențiile necesare, care să-l facă cunoscut, că e pictorul de la care se așteaptă încă capo-de-opere ca să fie liberat.

Copilul.

Pe drumul pustiu, mergea grăbit un băiețuș. Avea o caschetă de piele de forma celor militarești și în mână ținea o geantă. Mergea copilul grăbit, cu obrazii inbușorati de vânt și fruntea înrouată de broboane de sudoare.

Intr'un moment e întâlnit de un soldat biciclist, care ducea corespondența:

— De unde vii, băiatule?

— De aproape de frontul de luptă, răspunde copilul.

— Dar în geantă ce ai?

— Am găsit un pachet de hârtii, aproape de locul unde sezuseră nemții și fiindcă poate să fie ceva important în ele mă grăbesc să le duc la ofițerul, care șeade în satul U.

Copilul n'a mai avut timp de vorbă, i se păruse că conversația durase prea mult și o luă la fugă.

— Nu se poate, zicea el, să nu fie ceva important aici. Și ai noștri cunoscând secretul închis în aceste hârtii, vor ști să facă cum e mai bine.

— Am găsit un pachet de hârtii, aproape de locul unde sezuseră nemții și fiindcă poate să fie ceva important în ele mă grăbesc să le duc la ofițerul, care șeade în satul U.

Seamănă tu, că mâncăm noi. După ce germanii s'au instalat în Belgia: când a venit timpul seamănăturilor, generalul guvernator a ordonat, ca fiecă țărăni să-și cultive ogoarele, fiindcă recolta e foarte necesară pentru armata germană.

Țărăni belgieni au trebuit să se supună.

Pe când un sătean împraștia sămânță pe brazdele afânate ale pământului arat în aivn, doi soldați germani se opriră în fața lui și-și spuseră cu trufie:

— Seamănă, seamănă, cotățene ca să avem noi ce mânca.

Belgianul s'a oprit din lucru, s'a uitat lung la soldați și le-a răspuns:

— Da, seamănă ovăz tocmai, ca să aveți ce mânca voi.

Soldații au plecat, îngițind în sec răspunsul căpătat.

— Da, seamănă ovăz tocmai, ca să aveți ce mânca voi.

Soldații au plecat, îngițind în sec răspunsul căpătat.

— Da, seamănă ovăz tocmai, ca să aveți ce mânca voi.

Soldații au plecat, îngițind în sec răspunsul căpătat.

— Da, seamănă ovăz tocmai, ca să aveți ce mânca voi.

Soldații au plecat, îngițind în sec răspunsul căpătat.

— Da, seamănă ovăz tocmai, ca să aveți ce mânca voi.

Soldații au plecat, îngițind în sec răspunsul căpătat.

— Da, seamănă ovăz tocmai, ca să aveți ce mânca voi.

Soldații au plecat, îngițind în sec răspunsul căpătat.

— Da, seamănă ovăz tocmai, ca să aveți ce mânca voi.

Soldații au plecat, îngițind în sec răspunsul căpătat.

— Da, seamănă ovăz tocmai, ca să aveți ce mânca voi.

Soldații au plecat, îngițind în sec răspunsul căpătat.

militărește de germani. Un locotenent strigă cu putere:

— Soldați, știți ultima noutate? Verdun-ul s'a predat.

Soldații au continuat să fie liniștiți.

Locotenentul se infurie și strigă apoi și mai tare:

— Cum, nesimțitorilor, nu strigați: Ura.

Oamenii — supuși disciplinei oarbe — n'au pregetat să strige ura, ca niște mașini hodorigite.

După câțiva timp, același locotenent se adresează din nou oamenilor săi:

— Știți ultima noutate? Tsing-Tao a fost luat.

Nici nu sfârși bine fraza ofițerului și soldații, — cari nu știau că Tsing-Tao e o fortăreață germană, pe care au ocupat-o japonezii, — au început să strige ura, de răsună câmpia.

Locotenentul se infurie din nou, mai violent ca întăia oară, voi el să astâmpere pe soldați, dar entuziasmul comandat, nu se putu opri, — era doar ordin.

— Știți ultima noutate? Tsing-Tao a fost luat.

Nici nu sfârși bine fraza ofițerului și soldații, — cari nu știau că Tsing-Tao e o fortăreață germană, pe care au ocupat-o japonezii, — au început să strige ura, de răsună câmpia.

Locotenentul se infurie din nou, mai violent ca întăia oară, voi el să astâmpere pe soldați, dar entuziasmul comandat, nu se putu opri, — era doar ordin.

— Știți ultima noutate? Tsing-Tao a fost luat.

Nici nu sfârși bine fraza ofițerului și soldații, — cari nu știau că Tsing-Tao e o fortăreață germană, pe care au ocupat-o japonezii, — au început să strige ura, de răsună câmpia.

Locotenentul se infurie din nou, mai violent ca întăia oară, voi el să astâmpere pe soldați, dar entuziasmul comandat, nu se putu opri, — era doar ordin.

— Știți ultima noutate? Tsing-Tao a fost luat.

Nici nu sfârși bine fraza ofițerului și soldații, — cari nu știau că Tsing-Tao e o fortăreață germană, pe care au ocupat-o japonezii, — au început să strige ura, de răsună câmpia.

Locotenentul se infurie din nou, mai violent ca întăia oară, voi el să astâmpere pe soldați, dar entuziasmul comandat, nu se putu opri, — era doar ordin.

— Știți ultima noutate? Tsing-Tao a fost luat.

Nici nu sfârși bine fraza ofițerului și soldații, — cari nu știau că Tsing-Tao e o fortăreață germană, pe care au ocupat-o japonezii, — au început să strige ura, de răsună câmpia.

Locotenentul se infurie din nou, mai violent ca întăia oară, voi el să astâmpere pe soldați, dar entuziasmul comandat, nu se putu opri, — era doar ordin.

— Știți ultima noutate? Tsing-Tao a fost luat.

Nici nu sfârși bine fraza ofițerului și soldații, — cari nu știau că Tsing-Tao e o fortăreață germană, pe care au ocupat-o japonezii, — au început să strige ura, de răsună câmpia.

Locotenentul se infurie din nou, mai violent ca întăia oară, voi el să astâmpere pe soldați, dar entuziasmul comandat, nu se putu opri, — era doar ordin.

— Știți ultima noutate? Tsing-Tao a fost luat.

Nici nu sfârși bine fraza ofițerului și soldații, — cari nu știau că Tsing-Tao e o fortăreață germană, pe care au ocupat-o japonezii, — au început să strige ura, de răsună câmpia.

Locotenentul se infurie din nou, mai violent ca întăia oară, voi el să astâmpere pe soldați, dar entuziasmul comandat, nu se putu opri, — era doar ordin.

— Știți ultima noutate? Tsing-Tao a fost luat.

Nici nu sfârși bine fraza ofițerului și soldații, — cari nu știau că Tsing-Tao e o fortăreață germană, pe care au ocupat-o japonezii, — au început să strige ura, de răsună câmpia.

Locotenentul se infurie din nou, mai violent ca întăia oară, voi el să astâmpere pe soldați, dar entuziasmul comandat, nu se putu opri, — era doar ordin.

— Știți ultima noutate? Tsing-Tao a fost luat.

Nici nu sfârși bine fraza ofițerului și soldații, — cari nu știau că Tsing-Tao e o fortăreață germană, pe care au ocupat-o japonezii, — au început să strige ura, de răsună câmpia.

Locotenentul se infurie din nou, mai violent ca întăia oară, voi el să astâmpere pe soldați, dar entuziasmul comandat, nu se putu opri, — era doar ordin.

— Știți ultima noutate? Tsing-Tao a fost luat.

Nici nu sfârși bine fraza ofițerului și soldații, — cari nu știau că Tsing-Tao e o fortăreață germană, pe care au ocupat-o japonezii, — au început să strige ura, de răsună câmpia.

Locotenentul se infurie din nou, mai violent ca întăia oară, voi el să astâmpere pe soldați, dar entuziasmul comandat, nu se putu opri, — era doar ordin.

— Știți ultima noutate? Tsing-Tao a fost luat.

Nici nu sfârși bine fraza ofițerului și soldații, — cari nu știau că Tsing-Tao e o fortăreață germană, pe care au ocupat-o japonezii, — au început să strige ura, de răsună câmpia.

Locotenentul se infurie din nou, mai violent ca întăia oară, voi el să astâmpere pe soldați, dar entuziasmul comandat, nu se putu opri, — era doar ordin.

— Știți ultima noutate? Tsing-Tao a fost luat.

Nici nu sfârși bine fraza ofițerului și soldații, — cari nu știau că Tsing-Tao e o fortăreață germană, pe care au ocupat-o japonezii, — au început să strige ura, de răsună câmpia.

Locotenentul se infurie din nou, mai violent ca întăia oară, voi el să astâmpere pe soldați, dar entuziasmul comandat, nu se putu opri, — era doar ordin.

— Știți ultima noutate? Tsing-Tao a fost luat.

Nici nu sfârși bine fraza ofițerului și soldații, — cari nu știau că Tsing-Tao e o fortăreață germană, pe care au ocupat-o japonezii, — au început să strige ura, de răsună câmpia.

Locotenentul se infurie din nou, mai violent ca întăia oară, voi el să astâmpere pe soldați, dar entuziasmul comandat, nu se putu opri, — era doar ordin.

— Știți ultima noutate? Tsing-Tao a fost luat.

Nici nu sfârși bine fraza ofițerului și soldații, — cari nu știau că Tsing-Tao e o fortăreață germană, pe care au ocupat-o japonezii, — au început să strige ura, de răsună câmpia.

Locotenentul se infurie din nou, mai violent ca întăia oară, voi el să astâmpere pe soldați, dar entuziasmul comandat, nu se putu opri, — era doar ordin.

— Știți ultima noutate? Tsing-Tao a fost luat.

Nici nu sfârși bine fraza ofițerului și soldații, — cari nu știau că Tsing-Tao e o fortăreață germană, pe care au ocupat-o japonezii, — au început să strige ura, de răsună câmpia.

Locotenentul se infurie din nou, mai violent ca întăia oară, voi el să astâmpere pe soldați, dar entuziasmul comandat, nu se putu opri, — era doar ordin.

viață câțiva soldați și un ofițer. Lupta se isprăvi. Germanii intrară în tranșel inimic. Dar care nu le fu mirarea, când mai găsiră câțiva oameni în viață, stând smeriți în jurul unei icoane. Întrebați rușii asupra provenienței icoanei, au răspuns, că în pământul scormonit de obuze, au găsit-o. Au luat-o și s'au rugat neînțecat să le fie în ajutor și să scape nealțiși de ploaia furioasă de proiectile. Minunea s'a întâmplat, că într'adevăr au scăpat nevătămați.

*

Oșteni români.

Intr'o pădure deasă a Poloniei rușești. Se crede că dușmanul se află în ea. Un detașament de recunoaștere al regimentului de infanterie 31 e însărcinat de a cerceta pădurea. Cu precauțiune asigurată din toate părțile avangardului condus de portdrapel de rezervă Daniil Androne cutreeră pădurea, pătrunzând cu greutate prin tufişuri dese. Iscoade pornesc la mică distanță înainte, toți oamenii deprinși cu pădurile seculare din munții Transilvaniei, cari își pasc turmele pe muntele Negoi; ei privesc în dreapta și în stânga și sus în vârful copaciilor, ori de nu-i pândește acolo pierzarea. Astfel se tupilează ei acasă la ei în văgăuna ursului, care li-a sfărâmat strungile turmelor.

De odată stau în loc, se aruncă la pământ. Se tărăie înainte, precum au deprins de la viperă, în munții lor stâncoși. Avangardul se ține și se scutește. Trec minute. În sfârșit sesește în brânci o iscoadă. În apropiere imediată se află un detașament dușman, în tranșee adânci. El nici nu se gândea la pericolul ce-l amenință de aproape. Un semn al stegarului, și avangardul formează în cea mai mare liniște o linie deasă de tiraliori. Încă câțiva pași se tupilează așa înainte, apoi năvălește în asalt repede asupra tranșelui dușman. Urmează o scurtă, infuriată încăierare. Dușmanul speriat fuge, lasă în urma sa grămezi de morți și răniți. În același timp a înaintat cu precauțiune și detașamentul de recunoaștere. De odată lovește o salvă în flancul său stâng. Impotriva acestuia pornesc atunci un detașament dușman. Fără să

se dumerească năvălește stegarul asupra lui. El știe, că oamenii săi îl urmează. După o scurtă încăierare e răpus și acest dușman. 25 prizonieri sunt cununa învingerii. De atunci, pieptul viteazului portdrapel de rezervă Daniil Androne e împodobit cu medalia pentru vitejie clasa I.

Lupta, care se dă pentru locul acesta, este crâncenă. Batalionul ține ocupată marginea satului și se apără cu înversunare. Românii bravi salută cu hohot granițele cari zboară deasupra capetelor lor căci ele nemeresc mai departe în sat, unde pricinuesc focuri. Fum des și amețitor se lățește. Văpăile ating zidurile lemnele crapă, bărnele scârțâie. Linia tiraliorilor însă nu se uită îndărăt. Ochiul este îndreptat spre dușman, caută, ca să dea de golurile lui. Dacă le descoperă vai de el. În sat se află însă cahi batalionului. Și garnisonul batalionului Sofron Bortiu, al regimentului 31 de infanterie, se află acolo cu câțiva oameni ai săi. O gramăză nemereste în casa unde se află el și o aprinde. El este îngropat sub ruinele casei, numai cu greu e scos din ea. Deși îl dor toate mădularele și deși abia se ține în picioare, totuși dă să ajungă cât se poate mai curând la grajdul unde stau caii ștabului batalionului. Și acolo a nemerit o gramăză și a aprins casa. Bortiu intră hotărât în grajdul care e în flăcări și scapă cu multă opintire caii și o parte din șele. În jurul lui buburie un obuz după altul. Grajdul se nărue. Lemnii aprins îl rănesc uniformă lui începe a se aprinde, părul lui e părliț, el e însă mândru de isprava lui. Linștește cahi iritați, pe cari i-a scăpat. Medalia pentru vitejie de clasa II, a fost răsplata bărbăției sale.

*

Căpitanul Yesko.

Soldații regimentului 149, ai fainetului regiment atât de des citat în ordine zile când povestesc isprăvile lor, nu uită nici odată să vorbească -- cu mult entuziasm -- de căpitanul lor, un rus nume Yesko, decorat cavalier al Legiunii de onoare la Poperinghe. În Noiembrie anul trecut.

Când o companie pierde o tranșee povestesc ei, Yesko și oamenii lui o recuceresc cât mai curând.

Totdeauna în fruntea lor, el atacă strigând în franceza sa cu accent rusesc: Înainte, copii! Trăiască Franța!

Intr'o noapte, întâlnind niște fugari, el îi întrebă din ce regiment fac parte.

— Din regimentul 149-lea răspunseră ei.

— Nu se poate, protestă Yesko, oamenii mei nu dau nici odată îndărăt. Stânga-n pre! — ori vă zbor creerii.

El își iubea soldații ca pe proprii săi copii și suferea să-i vadă în nevoie sau durere.

Intr'o zi -- la Saint-Elou-Nord -- oamenii săi euceră o tranșee dușmană, care era plină cu noroi.

În elanul atacului, soldații săriră în ea și se împotmoliră în noroiul care le ajungea până la bărbie.

De statură înaltă și voinic cât patru, Yesko se puse numai decât pe lucru și îi scoase unul câte unul din mocirlă.

Soldații îl idolatrizară și îl numiau părintele lor.

Intr'una din recentele lupte din Nordul Franței, Yesko -- pe care atâtea glorioze îl evitaseră -- fu răpus de o răpus de o sfărâmătură de obuz...

Muribund, el striga încă soldaților săi, cari în furia atacului treceau peste el:

— Înainte băieți! Trăiască Franța!

BARCAROLA

Când seara își cerne amurgul pe văi
Si-i liniște-adâncăpe ape,
Când luna din larguri revarsă vâpăi
Și cerul e-albastru cum sunt ochii tăi,
Te-aș vrea lângă pieptu-mi aproape!

In freamătul dulce al valurilor,
Ca visul ne legene barca
Eu prins de-al iubirii puternic fior,
Ti-oiu spune sonete mai pline de dor
Cum Laurei spus-a Petrarca

Inel impleti-voiu pe traged mijloc,
Din bratele mele-amândună; —
Pe-obrazii mei umezi de multul noroc
Să simt lunecând respirarea-ți de foc
Și calda sărututul rouă!

Te-aș prinde de mână și-ochii 'nchizând,
De pieptu-mi alături te-aș ține
Să nu fugă clipe cu chipul tău blând;
Te-aș prinde de mână și -- mâna-ți strângând --
Să-mi pară că-s veșnic cu tine!

C. Niculescu-Novaci

PACE SAU RĂZBOI

Ivorsuri de ocazie spuse de umoristul Montreaux.

Doriri pace? Vreți război?... Spuneți, mă rog, ce vă place. Ca să știu și eu apoi Cam cu cine am a face.

De vreți luptă, înainte Eu sînt gata să apuc Și, cu steagul fărîș sfînte, La isbîndă să vă duc.

Gata sînt, cu mâna 'ntînsă Calea gloriei să v'arăt, Căci am inima convînsă Că n'o ștergeți în dărăt.

Gata!... Inșă, vite ce e: Mî s'a spus că-i rău grozav Să-ți duci viața prin tranșee Și că ești — cînd ești — bălnav

Este frig și cade n'nr'una Picături de ploă, din cer. Mai mărîndu-te furtuna Proectilele de fier.

E mai bine la căldură Să stăm colea frumuseț. Inghițînd, fără de ură. Consumați fel de fel.

Unînd berea cea nemțească Cu pateuri franțuzești Și cu slana ungurească, Mult mai bine-i să trăești!

Se nștelege că e bine, Dar, de unguri cînd vorbesc, Vă spun drept că poftă-mi vine Cu toporul să-i cioplesc.

Să m'apuc aş vrea de muncă, Sub slînină să-i fac znop Și, cu paprica și suncă, Ca pe găște să-i îndop!

Pîn' s'o perde răsufărca Să-i îndes c'un mestecău. Căci te face supărarea Cu cei răi să te faci rău!

N. Ţinc

CEARTA

de L. REBREANU

Domnul, patruzece și nouă ani; cărunt ca oaia; copist la „Creditul Viticol“; vine dela birou; a băut pe drum o țuică; e melancolic și gânditor.

Cucoana, cincizeci și doi ani, idem ca oaia; dar își vopășește părul; menajeră celebră în mahala; se gîndește la măritișul fetei.

Domnul: Ești singură?

Cucoana: Singură... Ghîghi a plecat adineacri, cu d-l Popescu, să mai răsufle nițel pe calea Victoriei...

Domnul: Hm... Cu Popescu, zică... Da de Vidrighin i-ai vorbit?

Cucoana: Crezi c'am putut? N'am putut, omule, și n'am îndrăsnit! Cum să îndrăsnesc cînd știu că e de nesuferit Vidrighin și d-tale... Nu vezi că e destul să-i pomenești de el, ca să se facă foc și să nu mîndănce eu zilele, răzaca fetiță? Dar să-i mai spun că și ce-rut-o! Doamne păzește... I-e drag Popescu și pace.

Domnul: Drag... Hm... Mare belea, bine zică... Dar și omul ăla așteaptă un răspuns. Să știe ce face...

Cucoana: De... Cam ai dreptate.

Domnul: Dreptate am eu totdeauna, dar, vorba e ce să-i răspund creștinului?... Sau poate mi-i bine ar fi să vorbească el singur cu Ghîghi?... Tu ce zici?

Cucoana: Vezi bine-că mai bine,

Domnul: Mare încercătură și cu fata asta... Cînd mă gîndesc că trebuie s'o mărităm și că zestre ca'n palmă, mi se strînge inima ca într'un clește. Uite așa m'a lăsat Dumnezeu pe mine! Sunt

Arta în tranșee. Sculptură făcută de un luptător în scurtele momente de odihnă

părinte bun! Mi-e milă de tinerețele ei, săraca... Și unde mai pui că și tu îi prinzi mereu purlea și o încurajezi...

Cucoana: Că parcă tu nu!... Dacă ești părinte bun, cum te fălești, de ce nu-i spui că așa și așa, trebuie să se mărite, că i'a venit vremea și anii trec și tinerețele se duc. Azi-măine o s'o vezi că-i ofilită. Că așa-s fetele ca florile... odată înfloresc. Vidrighin e băiat bun și cu stare, funcționar și el cu opțzeci de lei pe lună...

Domnul: Da, Iacă, ai și tu dreptate odată în viața ta...

Cucoana: Totdeauna, am eu dreptate, dar n'am cine să mă asculte.

Domnul: Rău face că așteaptă pupăză pe colac. Popescu-i Popescu. Ii trage clopotele, dor își bate joc de ea. Unuia ea ăla trebuie bani, nu nevastă. Femei gâsește el...

Cucoana: Femei d-alea...

Domnul: Cum, necum, găsește. La urma urmelor femeia tot femeie. Una mai tanșoșă, alta mai cu moț, dar tot femeie. Vorba e că Ghîghi să nu lase să-i alunece norocul printro degete. Că cine alege prea mult, mai pe urmă ajunge să culegă. Și cine știe că are ce culege... Ehe, viața-i grea. Numai Dumnezeu știe cât și cum ne trugin și ne căzîm ca să-i putem ținegă piept...

Cucoana: Dece îmi spui mie toate astea? Spune-i fetei!

Domnul: Spune-i, spune-i! Crezi d-ta că e ușor să-i spui, se supără. Eu nu vreau s'o supăr. De ce s'o supăr?

Cucoana: Apoi dacă-i așa, de ce aș supăra-o eu?

Domnul: Eu, eu!... Tu ești mamă... Tu știi cum s'o iei cu binele, mai pe departe...

Cucoana: Toțmai fiindcă sunt mamă nu pot să-mi sillesc odra-la să se mărite cu cine nu-i place. Destul am suferit eu...

Domnul: Ce-ai suferit?

Cucoana: Multe. Numai sufletul meu știe câte am înghițit.

Domnul: Ce-ai înghițit?

Cucoana: Intrebă-mă pe mine...

Domnul: Ce să te intreb?

Cucoana: Că eu sunt păfîță și mîncală de toate nevoile...

Domnul: Norocul tău să-l aibă fata mea, mai mult nu cer dela Dumnezeu... Bărbat bun am fost, de agonisit am agonisit, trai bun ai avut...

Cucoana: Avut, avut... ferească Dumnezeu pe toată lumea de ce nu m'a ferit pe mine!

Domnul: Apoi da, acum poți să cârtești, veni ce-ți pasă. Dar cînd te-ai ținut scap după mine, Din purtele și scumpule nu mă măi scoteai...

Cucoana: O, bătu-te-ar Dumnezeu, mînbule! Numai inima mea știe ce a îndurs...

Domnul: Ha ha... inima ta, și țira!

Cucoana: Atîta îți spun, ca să știi: pe Ghîghi n'am s'o mărit cu cine nu vrea! Pe mine m'a silit mama, dar eu n'am s'o sillesc...

Domnul: Cum te-a silit? Să te măriți cu mine?

Cucoana: Să mă mărit cu tine! Domnul: Dar cine dracu te-ar fi luat dacă nu te luam eu? Ia spune, cucoană?

Cucoana: S'ar fi găsit, de asta să nu te îngrijești d-ta! M'au iubit pe mine camenii mai ceva ca tine!

Domnul: Te-au iubit... Puftim! Au iubit-o!... Care va să zică mă-ta te-a silit să te măriți cu mine? Mă-sa a silit-o să se mărite cu mine! I'mi place... Și asta toțmai după douăzeci și șapte de ani te găsești să mi-o spui?

Cucoana: Ți-am mai spus-o eu și altădată...

Domnul: Ce mi-ai spus? Auzi d-ta? Mă-sa a silit-o să se mărite cu mine! Mă rog d-tale, de ce te-a silit mă-ta să te măriți cu mine? De ce? Aș vrea să știu și eu!

Cucoana: Tacă-ți gura nebunule, că te-aude lumea! Ce te răloșești așa par'că...

Domnul: Cum să nu mă răloșesc, cucoană, cînd acum, la bătrînețe, îndrăznești d-ta să-mi spui că te-a silit să te măriți cu mine? Ei, cum te-a silit, cucoană? Vreau să știu de ce te-a silit?

Cucoana: Ești nebun...

Domnul: Nebun sau cum oi fi, dar vreau să știu!

Cucoana: Ești nebun, s'a isprăvit. Nu mai e chip să stai de vorbă cu tine ca lumea...

Domnul: Așa știi d-ta să stai de vorbă? Insultându-mă?... În sfârșit, ce mai ala-bala, pe d-ta te-a măritat cu de-a sila!... Dar de ce, mă rog? De ce?

Cucoana: Fiîndcă ești nebun...

Domnul: Da ce sunt eu? Nebun, hot, pungaș, haimana? Mă rog... M'ai strîns d-ta de pe drumuri? Care pe care? Eu știu că te-am luat goală ca degetul, cucoană! N'aveai cămașă pe d-ta, și eu ți-am cumpărat cămașă!... Iar astăzi ai obraz să spui că te-ai măritat cu mine...

Cucoana: Ce strigi, nebunule, ce țipi?

Domnul: Fiîndcă vreau să aflu de ce anume te-a silit mă-ta să te măriți cu mine?

Cucoana: Atunci dă-i înainte că-ți șade foarte bine. Țipă și injură că așa ai învățat acasă la voi!

Domnul: Trebuie să știu!

Cucoana: Vai de mine, bărbate, da ce-i cu tine? Turbat ești, ori nebun ești, ori nu ești în toate mințile? Te-apucă tu așa, din semin, de ceartă...

Nu mai pot să zic o vorbă fără ca Măria Ta să nu te bursulești? Dar gura omului d'ala-i făcută să mai spună și câte-o glumă, Doamne ferește!...

Domnul: Mic să-mi spui de ce

vrei d-ta să mă faci pe mine ticălos?... Mă rog, de ce?

Cucoana: Pare-mi-se că diavolul vrea să-ți fure inima călă și-a mai lăsat-o Dumnezeu, că nu știu ce să-mi zică... Da, cine te face ped-ta ticălos?

Domnul: Tot

Cucoana: Du-te, du-te, să nu-ți mai aud de nume, nerușinatule! Bătute-ar fi Dumnezeu, atunci cînd te-am cunoscut și m'am legat de tine!

Că amar cât am tras eu m'a tras om pe lumea asta. Numai de certuri și de sudămi am avut parte, nu-ți ajute banul Dumnezeu și Maica Precistat!

Domnul: Acu de ce mă blestemi cucoană?

Cucoana: Poate îi fi vrînd să țg blagoslovesc, blagoslovi-te-ar relele eum înai amărăști tu mie zilele!

Domnul: Nu mă blestăma, femeie, c'o să mă superii!

Cucoana: Supăra-te-ar relele și bolele, ahurisitul și...

Domnul: se supără.

Cucoana: se supără.

Amărăbăi, se iau la bătaie.

Vecinii, sar să-i despartă.

Ghîghi, se plimbă pe calea Victoriei cu domnul Popescu.

Sinucideri

Novelă de Guy de Maupassant

Nu trece o zi fără să nu citești într'un ziar următorul fapt divers:

„In noaptea de Miercuri spre Joi, chiriasii din casa cu numărul 40, strada... au fost deșteptati de două detonături succesive. Zgomotul provenea din odaia locuită de d. N... Deschizându-se ușa sărmanul chirias a fost găsit scaldat în sânge și ținând în mîna revolverul cu care s'a omorât.

„D. N... era în vîrstă de cincizeci și șapte de ani, se bucura de o reputație onorabilă și avea tot ceea ce trebuie unui om pentru a fi fericit.

Ce dureri profunde, ce rîni ale inimei, ce desnădejdi tînuite, ce chinuri amare împing oare la sinucidere pe oamenii acestia cari sunt fericiti? Zadarnic cauti sau imaginezi drame amoroase sau bănuesti pierderi bănești, eci nici cînd nu descoperi nimic hotărît, așa că ești nevoit să pui pe toate mortile astea cuvatul: „Taină“.

O scrisoare găsită pe masa unuia din acești „sinucigi fără cauză“ și scrisă în timpul ultimei nopți, lângă revolverul încărcat, a căzut în mîinile noastre. O credem interesantă. Ea nu destăinuiește nici una din marile catastrofe pe care le cauti vecinic îndărătul acestor acte de desnădejde; dar arată siragul încet al micilor miserii ale vieții, dezorganizarea fatală a unei existențe singuratice ale cărei vise au dispărut; și mai arată încă dreptatea acestor sfârșituri tragice pe care numai nevoșii și sensitivii le pot înțelege.

Iată-o:

Sunt orele douăsprezece noaptea. Cînd o să sfârșesc scrisoarea aceasta o să mă sinucid.

De ce? Voi încerca să lămuresc actul meu, nu pentru acei cari vor citi aceste rînduri ci pentru mine însu-mi, pentru a-mi întări curajul care piere și pentru a mă pătrunde bine de necesitatea ac-cum fatală acestei hotărîri care nu trebuiește amînată.

Am fost crescut de părinții mei, — oameni simpli — cari credeau în toate și am crezut și eu ca dînsii.

Visul meu a dăinuit multă vreme. Ultimele-i fărîmițe s'au risipit deabea acum. De vreo câțiva ani observ un fapt straniu. Toate întâmplările vieții, care odinioară străluceau în fața ochilor mei

RĂVAS

Mămică 'n lan
Când am pornit din sat
Acum un an,
Eu m'am legat, din când în când
Să viu pe-acolo, și, plângând,
Mai sărutat.

Trecut-au, vezi,
Mai mult de cât spus
Și n'ai să crezi
Când o să-ți spun că nici nu știu
Ce m'a făcut ca să nu viu
Pe la ai mei.

Dar vezi și tu,
Sânt vremuri grele acum
Și nici nu fu
V'odată cea ce e azi
Și nimeni dintre camarazi
Nu e pe drum.

Din zi în zi
E vorba să pornim,
Căci vezi c'o fi
Poruncă de la cei de sus
Banatul scump, de mult rapus
Să-l cucrim.

E mare plan
Și vom avea mai mult
De-acum un an
Să 'ndeplinim. Căci al Ardeal,
Din moși strămoși, e—un ideal
Ca și un cult.

Mai e apoi
Grădina cea de flori
Ce de la noi
Rapită-a fost de otomani
Și dată unor alți dușmani
Răuvoitori.

Acuma, zău
E timpul nemerit
— Așa cred eu —
De-aceia noi ne pregătim
Idealul să ni-l înfăptuim
Azi negreșit.

Ascultă-acum
Ce-a spus pe la oșteni.
Pe când pe drum
Eram în marș și poposeam,
Un căpitan de mare neam
Din vechii pământeni

De vrem să fie ce n'a fost.
Dar ce dorim să fie.
Iar viitorului să dăm
O mare Românie,
Cu hotărâre să-l urmăm
Când fi-va să ne facă rost
De bătălie.

Deci n'astptd.
Căci noi cu toții ne-am jurat
A ne lupta
Cu-acest oștean, pentru ideal
In Bucovina, în Ardeal
Și în Banat

M. G. Samarineanu

EX-LIBRIS

CANDELE STINSE. Victor Eftimiu

Un nou volum de versuri al d-lui Eftimiu e un eveniment literar. Tânăr poet războinic, d. Eftimiu are dușmani și are prin urmare și mari admiratori și e greu, ca să împaci și pe unii și pe alții. Unii nu vor să-l vadă de cât ca pe un versificator excelent, care duce lipsă de fond, pe care îl înlocuște cu o vorbărie ce nu egalează de cât pe a unui alt Victor, de naționalitate franceză.

Alții însă, fără nici o ezitare văd în d. Victor Eftimiu speranța întregii poezii românești.

Ce crede d. Victor Eftimiu despre d-sa, nu știu, dar ar fi interesant să ne spună. Având ca mijloace de cercetare numai propriile d-sale poezii, nu putem de cât să bănuim.

Are oare o mai mare încredere în sine de cât ceilalți poeți obișnuiți ai terasei? Această încredere ar

asemenea unor aurore, imi par azi că se decolorează. Sensul lucrurilor mi-a apărut în toată realitatea-i brutală; și adevărata rațiune a dragostei m'a degustat chiar de iubirea cele mai poetice.

Suntem veșnic sub impresia unor iluzii prostești și încântătoare, reînnoite la nesfârșit.

Și atunci îmbătrânind, m'am obișnuit cu mizeria oribilă a lucrurilor cu inutilitatea eforturilor noastre cu vanitatea așteptărilor, când de odată, o lumină nouă a apărut, astăzi seară, după masă.

Pe vremuri eram o fire veselă. Totul mă încânta; femeile care trec, aspectul străzilor, locurile unde locuiesc; și mă interesam de însăși forma hainelor mele. Dar repetirea acelorași vedenii, a isprăvit prin a mă plictisi și a mă obosi nespun.

E aceiași senzație pe care ar resimți-o un spectator intrând în fie care seară, la aceiași teatru.

În fiecare zi de treizeci de ani, mă sciol la aceeași oră și în același restaurant, de treizeci de ani, mâncânc la aceleași ore, aceleași feluri.

Am încercat să călătoresc. Singurătatea pe care o resimți în locurile necunoscute, m'a înspăimântat. M'am simțit așa de singur pe pământ și așa de mic, în cât m'am reînors numai decât acasă.

Dar atunci priveliștea neschimbătoare a mobilelor, așezate de treizeci de ani în aceleași locuri, uzarea fotoliurilor pe care le-am cunoscut noui, mirsul apartamentului, — căci fiecare apartament dobândește cu timpul un miros special, — mi-au dat în fiecare seară, de gustul obiceiurilor și neagra melancolie de a trăi astfel.

Totul se repetă necontenit și în chip negrăit de trist. Felul chiar cum pun cheia în broască seara când mă înapoiez acasă, locul unde îmi găsește mereu chibriturile, cea dintâi privire pe care o arunc în odaie când se aprinde fosforul, toate astea îmi dau o poftă nebuună să mă arunc pe fereastră și să isprăvesc odată cu evenimentele aceste monotone de care nu scăpăm nici când.

Resimt în fiecare zi când mă bărbieresc, o dorință nespun să îmi tai gâtul; și chipul meu veșnic acelaș, pe care îl revăd în oglindă, cu săpun pe obraji, m'a făcut de multe ori să plâng de durere.

Nici nu pot să mă mai regăsesc în preajma oamenilor pe cari i-am întâlnit odinioară cu plăcere, atât de mult îi știu, încât îmi dau seama ce o să-mi spună și ce o să le răspund, de vreme ce cunosc atât de bine cugetările și raționamentele lor veșnic neschimbate.

Fiecare creează înconștient asemenea unui circ în care dă mereu ocol un biet cal închis. Ori care ar fi eforturile noastre, inconjuru-rile noastre, rămânem aceiași, fără nimic de neprevăzut, fără nici o poartă deschisă spre necunoscut. Păstrăm mereu aceleași idei, aceleași obiceiuri, aceleași credințe, aceleași deznădăjiri...

Ceata era îngrozitoare în seara asta. Înfășura bulevardul astfel că becurile de gaz ce răspândeau o lumină slabă, păreau niște candelă fumegânde. O greutate nespună mă copleșea. Digerasem rău desigur. Căci o bună digestie e totul în viață. Ea dă inspirație artistului, gloriu de dragoste tinerilor, idei clare cugetărilor, fericirea de a trăi tuturor și permite să mă-nânci mult, — ceea ce în fond constituie fericirea însăși. Un stomac bolnăv te împinge la scepticism, la necredință, face să incoltească visuri negre și dorințe de moarte. Am observat adesea ori asta. Poate că nu m'asî sinucid, dacă ași fi digerat bine în seara aceasta.

Când m'am așezat în fotoliul în care mă așez în fiecare zi, de trei-

zeci de ani, mi-am aruncat ochii în jurul meu și m'am simțit cuprins de o descurajare atât de amarnică, în cât am crezut că voi înnebuni.

Am căutat să găsească ce ași putea face pentru a scăpa de mine însumi? Orice ocupație mă îngrozea, mai mult încă de cât inacțiunea. Atunci m'am gândit să-mi orânduiesc puțin hârtiile.

Îată că de multă vreme mă gândeam la lucrul acesta; căci de trei zeci de ani arunc în neștire, în aceiași mobila toate scrisorile mele și neregula asta mi-a pricinuit multe neplăceri. Dar resimt o astfel de oboseală morală și fizică, la singurul gând să orăduiesc ceva în cât n'am avut nici odată curajul să mă apuc de munca aceasta odioasă.

Deci m'am așezat în fața biroului meu și l'am descis, voind să fac o alegere a scrisorilor mele pentru a distruge o bună parte din ele.

Mai întâi am rămas turburat înaintea acestei grămizi de foi îngâlbentite, apoi am luat una.

O! nu vă atingeți nici când de mobila asta, de cimitirul acesta al corespondențelor de altă dată, dacă înținți la viață! Și dacă din întâmplare, o deschideți, luați cu ambele mâini scrisorile pe care mobila asta le conține, închideți ochii, ca să nu citiți un cuvânt, pentru ca nu cumva un singur scris uitat și recunoscut să nu vă arunce de odată în noianul amintirilor; aruncați în foc hârtiile aceste ucigătoare; și când vor fi preschimbate în cenușe, sfărâmați-le încă, într'un praful nevăzut... căci altminteri sunteți pierduți, după cum eu însumi sunt pierdut de o oră.

Ah! cele dintâi scrisori pe care le-am recitat nu m'au interesat de loc. Sunt recente de altfel și erau din partea unor persoane vii pe care le întâlnesc destul de des și a căror prezență nu mă mișcă întru nimic. Dar de odată un plic m'a făcut să tresar. Un scris mare foarte cunoscut îmi adresa câteva rânduri; și de odată lacrimile mi-au năpădit ochii; era din partea celui mai scump prieten, tovarășul tinereții mele, acela cărui îi destăinuiam toate speranțele mele; și mi-a apărut așa de limpede cu surâsul lui blând, cu mâna-i întinsă spre mine în cât un fior m'a străbătut. Da, da, morții revin, căci l'am văzut! Memoria noastră este o lume mai desăvârșită decât universul; dă viață la tot ce nu mai există!

Cu mâna tremurândă, cu fața împăinjenită de lacrimi, am recitat toate cele ce-mi spunea, și în sârmana mea inimă care plângea, am simțit o rană atât de dureroasă încât am început să plâng prelung.

Atunci am parcurs dintr'o dată toată viața mea, după cum parcurgi un drum. Am recunoscut o mulțime de oameni uitați de atâta vreme, al căror nume îl știam nu-

mai. Doară chipul lor trăia în mine. În scrisorile mamei, am regăsit iocoana slugilor noastre și forma casei și toate micile amănunte neînsemnate de care se interesează în deobște spiritul copiilor.

Da, am revăzut de odată toate vechile toalete ale mamei cu înfășurerile ei diferite, după modele pe care le purta și pieptănăturile pe care le adoptase rând pe rând. Îmi apărea mai ales într'o rochie de mătase cu flori, după moda veche, și-mi reamintesc o frază ce mi-a spus-o într'o zi, pe când purta această rochie.

„Roberto dragă, dacă n'ai să stai drept ai să fii cocoșat toată viața!”

Apoi de odată deschizând alt sertar, m'am regăsit în fața amintirilor mele de dragoste: un pantof de bal, o batistă ruptă, o jartieră chiar, mai multe șuvițe de păr și câteva flori uscate. Atunci dulciile romane ale vieții mele, ale căror eroine încă vii au azi părul alb, m'au adâncit în melancolia amară a lucrurilor sfânte pe veci. O! frunțile tinere cu șuvițe aurii și buclate, mângâierea ușoară a mâinilor, privirea care vorbește, inimile care bat, surâsul acela care făgăduiește buzele, — buzele care făgăduiește străsoarea... Și cea dintâi sărutare, sărutarea aceea fără sfârșit, care închide ochii, care distruge ori ce cugetare în nespuna fericire a posesiunii apropiate!

Cuprinzând cu ambele mâini aceste probe vechi de dragoste ale unor vremi de mult dispărute, le-am acoperit cu sărutări nebune și în sufletul meu îndurerat de amintiri, revedeam pe fiecare din femeile acestea în clipa părăsirii și sufream un chin mult mai grozav de cât toate supliciile închipuite de toate fabulele infernului.

Mai rămăsese încă o scrisoare. Era scrisă de mine și dictată cu vreo cincizeci de ani înainte de către profesorul meu.

Îată'o:

„Scumpa mea mamă,
„Împlinesc azi șapte ani. E vârsta rațiunii. Profit deci de ziua aceasta ca să-ți mulțumesc pentru toate bunătățile tale.
„Copilul tău care te iubeste,
„Robert”

Isprăvisem. Am trecut în revizie toată viața și de odată m'am întors înapoi să văd ce-mi rămâne încă. Am văzut bătrânețea urâtă, groznică și singuratecă și înfirmitățile apropiate și totul sfârșit... sfârșit!.. Și în jurul meu nimeni, nimeni...

Revolverul meu e aici, pe masa... Il încarc... Nu recităm nici odată scrisorile vechi.”

Și iată cum se sinucid mulți oameni, cărora în zadar li se scoțește existența pentru a descoperi cine știe ce dureri adânci.

Trad. de Const. A. I. Ghica

Impărțirea în tranșee, între tovarăși a unei plăcinte primită de un luptător, de acasă dela el

fi ea justificată printr'o cultură mai adâncă?

E greu de răspuns.

Un lucru reiese clar, acela că d-lui Eftimiu îi surâde de pe acum ideea de a poza „en maître”, dovadă sfaturile ce le dă pentru perfecționarea artistică a sonetului.

Incontestabil, d. Eftimiu e un poet distins; succesele de librărie ce le-a avut, aprecierile persoanelor distinse, sunt tot atât de argumente ce se pot aduce în favoarea talentului său excepțional.

Și dacă admitti că e unul dintre cei mai de seamă poeți din câți a avut țara românească, atunci micile greșeli de ritm limbă și imagini, le treci neobservate, de oare ce de asemeni greșeli nu te împiedici de cât atunci când răstoesti opera unui poet mediocre.

E păcat ca într'un codru verde și plin de viață să nu vezi decât numai crengile uscate.

Umorul românesc, de P. Locusteanu.

Din publicațiile casei școlilor. O carte de peste 400 pagini, în care d. P. Locusteanu, a strâns tot ce i s'a părut mai de seamă din literatura umoristică românească.

Astfel veți găsi poezii și proză din Gr. Alexandrescu, V. Alexandri, Anton Bacalbașa, I. A. Basarabescu, Brătescu-Voinești, Creangă, Caragiale, Coșbuc, Cazaban, Delavrancea, Dragoslav, Eminescu, Eftimiu, Hașdeu, Leac, Locusteanu, Cincinat Pavelescu, G. Rancetti, T. Speranția, Teleor, dr. Ureche, Visarion, etc.

Alegerile sunt destul de bine făcute și cartea întregă va fi citită cu o deosebită plăcere.

Albert

Clopotnița bisericii Notre-Dame de Brebieres dărâmat de bombele germane

Din aventurile amoroase ale Țarului Nicolae I

Impăratul Nicolae I, strămoșul actualului Țar Nicolae II putea să umble liber prin reședințele sale. El cutreera bucuros stradele din Petrograd și făcea zilnic lungi preumblări prin parcul din Zarskoje Selo.

Intruna din aceste preumblări, el întâlnea o doamnă, tânără și drăguță, îmbrăcată simplu dar cu gust, care-i plăcu.

După mai multe întâlniri Țarul îi zâmbi.

Doamna îi răspunse tot așa.

A doua oară adresă câteva cuvinte tinerei care era o profesoară de muzică. Țarul crezând că ea îl consideră ca pe un ofițer al gardei imperiale se interesă de biografia ei. Tatăl ei a fost profesor de limba germană, devenise însă surd și ceruse să fie trecut la pensie, mama ei conducea gospodăria casei, pe când ea câștiga foarte puțin dând lecțiuni de muzică.

Țarului îi plăcu mica blondină cu care începu un flirt în toată regula și în urmă ceru voie să o viziteze. Mica blondină nu se împotrivi.

Țarul îi făgădui că va veni a doua zi.

În adevăr el se ținu de cuvânt și a doua zi sună la poarta modestei case a tinerei profesoare de muzică. Bucoțărirea deschise, dar văzând un ofițer, zise că familia nu-l poate primi, deoarece așteaptă pe Țarul Nicolae pentru primirea căruia s'au făcut toate pregătirile.

— Și cine ți-a spus că el va veni în vizită la voi?

— Firește că d-soara, care este o adevărată regină în casa noastră.

Țarul își ridică gulerul blanei și se întoarse.

— Și ce să spui d-soarei? îi întrebă bătrâna bucoțărirea.

Țarul îi răspunse furios:

— Spunți d-soarei d-tale că este

o gâscă proastă!

Mica profesoară de muzică care se vedea înșelată în speranțele ei îndrăznețe, putea să spună că a avut nevoie, căci Țarul era vindicativ ca toți din familia Romanov și nu știa de glumă când era ofensat.

Despre aceasta putea să povestească principesa Sofia Newski care avusese norocul să fie dorită de Țar. Ei însă nu-i plăcea Țarul, și refuza cu energie „măgulitoarea” propunere de a deveni amanta lui. Țarul își explica aceasta cu dorința Sofiei de a rămâne credincioasă soțului ei.

Când însă după un an Sofia se înamoră cu patimă de adjutantul Țarului Betencourt și-i cedă, soarta ei fu hotărâtă.

Betencourt era un om de afaceri. El comunică Țarului prin contele Adlerberg că este gata de a renunța cu totul la Sofia, dacă Țarul nu-l va disgrăția. Această formă de devotament conveni Țarului. El avansă repede pe devotatul său adjutant, dar îi părea prea uimitor faptul de a poseda pe amanta fostului său adjutant. El respinse cu răceală pe Sofia, când aceasta voi să se arunce la picioarele sale. Sărmana Sofia se văzu acum într'o situație foarte gravă.

Soțul ei nu mai voi să știe nimic de ea. Lumea din care făcea parte știa ce avea ea de făcut ca să placă M. Sale și deoarece îi închise ușile. Ea ajunse cu încetul în cea mai neagră mizerie. În sfârșit nema găsind nici un refugiu adresă o petiție Țarului ca s'o ajute. Era spera că el, care de asemenea îmbătrânise va fi uitat întâmplarea din tinerețe. Țarul Nicolae în vederea titlului sărmane, îi acordă mai întâi, o pensiune însemnată, dar când deodată observă că era Sofia Neswitzki, născută Lochern, care-i cerea ajutor, strigă furios: — Acesteia? Nici odată! Nici măcar o copeică! Zicând acestea Țarul rupe hârtia prin care îi acordase pensiunea. Sofia muri în cea mai neagră mizerie fără să fi primit vreun ban din caseta Țarului.

Un asemenea sfârșit avu un alt amor al Țarului Nicolae I, în care a jucat un rol Lavinia Sadomirovskaja, o brunetă foarte frumoasă, cu un tip de creolă. Sadomirovski se căsătorise cu d-soara Lavinia, în vârstă de 18 ani, de familie bună, dar săracă, îndată ce o văzu pentru prima oară. El era foarte bogat. La un bal frumos Lavinia atrase atențiunea Țarului, care — mărturisii categoric pasiunea sa Laviniei. El însă nu-i plăcu și dădu intermediului Țarului un răspuns brusc, care-i iar îi atrase urgia Țarului, dacă el n'ar fi fost înclinat să creadă, că este un caz rar de fidelitate conjugală.

După doi ani frumoasa Lavinia fugi de la soțul ei. Fericitul era un principe Trubețkoi, un văduv mai în vârstă care nu dispunea de nici o calitate externă și internă.

Când Țarul auzi de fuga Laviniei, dădu imediat ordine severe ca fugara să se arestată, tocmai pe când era să părăsească Rusia. Țarul trimise un adjutant, ca să-l întrebe ce ce pedeapsă cere pentru necredincioasa sa soție. Soțul înșelat, care în această afacere a avut o atitudine cu totul pasivă,

ceru pentru el și pentru soția sa un pașaport pentru străinătate, pe vremea aceea greu de obținut. Nicolae I împlini această cerere, dar își îndreptă mâna asupra bietului Trubețkoi, care a fost preferat înaintea sa a, Țarului.

Trubețkoi a fost degradat la rangul de simplu soldat și exilat în Siberia unde și muri.

Corneliu Scurtu

CULTUL SUFERINȚEI

Sunt oameni care au groază de a nu suferi, fie fiziceste, fie sufletește și trebuie să fie mare această groază, de oarece unii din ei se omoară. Sunt oameni slabi de duh, ca și oameni slabi la trup și poate că natura însăși nu mai voeste un individ, care nu poate folosi nici lui, nici altora și atunci îi lasă să se piardă.

Cu toate acestea, omul care nu a suferit, nu a cunoscut bine viața, și a pierdut mult, de oarece suferința e cel mai puternic imbold pentru a privi răsful vieții întregi și a-l înțelege.

Primul om care a suferit trebuie să fi fost tot el cel dintâi, care a putut să priceapă mai târziu suferința semenului său și poate că una din cele mai puternice temelii ale moralei este mila.

Suferința te face apoi să înțelegi seriosul vieții un om a cărui viață s'a petrecut într'o neîntreruptă fericire, nu va putea să o înțeleagă în întregime. Din fericire numărul acestor excepțiuni este foarte mic.

Din suferințele mari, dacă cel care le suferă e un artist, se nasc opere mari. Artistul e născut ca să simtă mai intens și plăcerea și suferința, de oarece simțurile sunt mult mai delicate, mai impresionabile. Dacă Goethe, Schiller, Dante, Petrarca, Eminescu și mulți alți artiști nu ar fi suferit, nu ar fi rămas opere de seamă de pe urma lor.

Dacă Voltaire nu a lăsat o operă care să înfrunte veacurile, ci numai nenumărate opere ce s'au bucurat de renume pe vremuri, dar care azi nu mai au decât un interes pur istoric, e poate tocmai faptul că nu a suferit. Aduceți-vă însă aminte de contemporanul său Jean Jacques Rousseau, cel care a suferit toată viața, cel în al cărui suflet, clocoteau atât de pațimi. Și azi mai poți să citești *Confessions*, dar nu mai citește nici *Henriade*, nici *Zaire*, nici *Dictionnaire philosophique*.

De ce există în timpul nostru, cum au existat totdeauna, de altfel, o sumă de poeți care dacă se tîmâiază pe la cafenele, publicul refuză să-i consacre? Pentru că bietii poeți, cu simțurile tocite, sau grosiere, nu pot să simtă în mod intens, nici plăcerile, nici durerea și cu toate acestea, în versurile lor ei se silesc să mintă publicul, care nu e nici odată atât de neghiob, ca să nu simtă „pozele”.

Arvers era unul dintre cei mai obscuroi poeți și dacă astăzi el e cunoscut tuturor celor care iubesc adevărata poezie, este tocmai faptul, că a suferit pentru o femeie, care nici nu a știut în viața ei, că a fost așa de pățimăș iubită.

Dacă uneori publicul se înșală, apoi timpul, care e un excelent judecător, face ca lipsa de sinceritate a falșilor poeți să iasă la iveală, opera lor e uitată. Ei mai găsiți prin antologii, ocupând un loc onorabil, dar se pierd încetul cu încetul și sunt uitați pentru totdeauna. Vina lor cea mare e că nu au suferit și n'au avut dreptul să aibă talent și deci să rămână, cu toată reclama reciprocă de pe vremuri, cu toate între-tămăelile îngâmfatei adu-

Cugetări și aforisme

de general AL. HIOTTU

Ca să fii om de stat desăvârșit, trebuie să știi: să socotești, să cugeti și să taci.

Talentul se naște, se cultivă și rcește. Cei ce alergă după el, ating odicoiul.

Răbdarea și înțelepciunea sunt darurile oamenilor de merit.

Oamenii, cari nu vor să se pătrundă de realitatea situațiilor, sunt la un pas de sălbăticia ome-nească.

Ignoranța organizării este mormântul unui stat.

Nebunia și inteligența fără scaun sunt surori.

Un cler ignorant este mai vătă-mător de cât cel mai rău virus.

Popoarele cu preoți luminați stau în fruntea civilizației; celelalte sunt încă pe pragul întune-ricului.

Un cler, care se sacrifică pentru omenire este la înălțimea celor prescrise de însuși Mântuitorul.

Poporul este mînea politiciani-lor. Cu el aruncă toți ca să se ri-dice și să-l speculeze.

Politicianismul este buruiana care otrăvește tot, uscând orice speranță de îndreptare.

Armata trebuie să trăiască, să se miște și apoi să se lupte; cât tre-bue lucrat ca să se ajungă aci.

Ca să fii fericit privește mai jos ca tine.

În toți timpii armatele au fost produsele științei; Napoleon I, a ar-rătat-o când a pornit în Egipt...

nături. Naa cunoscă suferința și va suferi memoria lor; sau cel puțin nu au cunoscut adevărata suferință, ci dor chinurile nesuferite ale vanității atase, ale ambiției deșarte, ale invidiei de toate culorile. Acestea toate dau naștere unei suferințe meschine, care nu are nici valoarea unei banale dureri de măsele.

Dar mai ales, ideile mari nu pot fi realizate decât prin mari suferințe, de oarece o idee mare nu se poate realiza decât prin o mare luptă. Cristos nici nu și-a întemeiat altfel religiunea lui.

Pentru oamenii măranti, pentru noi cei obișnuiți care formăm masa comună, suferința ne face să ne coborâm mai mult în suflul nostru, să ne dăm seama mai bine de întregul rost al vieții, ceace nu putem să facem atunci când totul ne surâde, când cerul vieții e prea trandafiriu.

Victor Anestin.

FRUMOASA ODALISCA

(LEGENDĂ ORIENTALĂ)

Mohamed-Ben-Mulah, puternicul și temutul sultan al celui mai mare imperiu din Orient, nu păstrase, spre sfârșitul vieții sale, din numerosul lui harem, decât trei femei, trei surori: pe Medjnah, Naldine și Méryem.

Mai târziu convertit de către un înțelept venit din țările civilizate ale Occidentului, sultanul se hotărî să reștie numai o singură femeie din cele trei.

Pe care însă? Această întrebare îi frământă mintea zi și noapte. În sfârșit, după câteva zile de profundă meditare, chemă înaintea lui pe cele trei femei. — Medjnah, Naldine și tu Méryem, ascultați ceia ce am hotărât: voi opri lângă mine, atât timp cât voi trăi, pe aceea dintre voi, care, de azi până într-o lună îmi va da cea mai mare dovadă de dragoste și devotament.

Cu un gest imperios el le concedie și apoi începu să-și fumeze liniștit „nargheleaua”.

Cele trei femei după ce sărutară cu supunere mâna puternicului lor stăpân, se retraseră în tăcere, fiecare preocupată de dorința vie de plăcea autoritarului sultan. Timp de o lună nimeni nu le mai văzu prin minunatul palat de marmură albă; parcă intraseră în pământ!

În sfârșit, când ziua hotărâtă de sultan sosi, cele trei favorite apărură ca prin minune în palat.

Medjnah și Naldine aveau aerul fericit și triumfător al celor cari sunt siguri de victorie, pe când Méryem, din potrivă, părea abătută, tristă cu desăvârșire.

Mohamed-Ben-Mulah ordonă servitor săi ca cele trei favorite să fie aduse imediat înaintea lui și când ele se înfățișară, dansul luând cuvântul, se adresează celei dintâi.

— Femeie, vorbește: ce ai făcut tu pentru mine în tot timpul acesta?

Medjnah făcu doi pași înainte și închinându-se până la pământ, începu:

— O, prea măritul meu stăpân, dintre toate femeile eu sunt aceea care te iubesc mai mult; tu ești pentru mine întreaga-mi viață, întreaga-mi fericire! Sunt mândră de-a îți aparține și visul meu este de a trăi lângă tine, în totdeauna. Pentru a putea rămâne vesnic tânără și frumoasă am avut curajul de a muia buzele mele într-o cupă plină cu veninul celui mai otrăvitor șarpe.

În urmă am stat douăzeci de nopți de-arând în adânci rugăciuni, în minaretul lui Abdulah, în tovarășia celor mai vestiți muzici,

spre a obține dela Mahomed, profetul profetilor, secretul unei hăuturi miraculoase care are darul de a te face nemuritor.

Sultanul o ascultă, fără a lăsa să i se ghicească gândurile de care era stăpânit în acele momente, apoi făcu semn celorlalte să se apropie.

— La rândul tău, Naldine, să-mi spui: ce ai făcut în tot acest timp spre a bine-merita favoarea ce am hotărât s'o acord uneia dintre voi?

Naldine își plecă fruntea, în semn de supunere, apoi, ridicând în sus capul, triumfătoare și sigură de victorie, zise:

— Stăpâne, dintre toate femeile din întinsul tău imperiu, eu sunt singura care te iubesc mai pre sus de orice în lume, pentru că tu ești cel mai mare, cel mai nobil, cel mai frumos și cel mai generos dintre toți monarhii.

Soarele este mai puțin strălucitor decât tine; apa cea limpede a isvorului sfânt e mai puțin clară decât ochii tăi luminoși și mari; marmura cea curată e mai puțin albă decât larga ta frunte; murea e mai puțin dulce decât melodia-sa ta voce, iar oceanul este mai puțin adânc decât filosoficele tale cugetări. Nimeni nu te poate privi fără a fi orbit de atâta mărire și maiestate, care te înconjoară.

Am voit să-ți ofer un vestmânt demn de frumusețea ta, ceva ne mai văzut, și am brodat pentru tine un „caftan” cum nici profetii însuși nu poartă, în paradisul lui Alah.

În acest moment apără un negru, purtând pe brațe, cu multă evlavie, „caftanul” brodat de Naldine. La vederea minunatei broderii, sultanul nu-și putu reține un strigăt de admirare: nici odată nu văzuse o lucrare de artă atât de desăvârșită.

Naldine triumfă!

— Privește scumpul meu stăpân, privește aceste pietre prețioase cu reflecte neasemănate, cu care am împodobit „caftanul” pe care ți l'am lucrat cu mult drag.

Și ascultă, stăpâne: aceste neștimat mi le-am procurat prin vrajă, dintre stelele cerului.

Sultanul ascultă, fără a se turbura, magica ei povestire; în urmă, adresându-se lui Méryem, îi zise:

— Vorbește și tu!

Méryem făcu trei pași în spre sultan, se prosternă adânc înaintea lui, pe când ohrajii se îmbujorară. Și cât de frumoasă era Méryem; atât de frumoasă încât era poreclită *Gazela Profetului!*

— A tot puternice stăpân, începu ea, cu un ușor tremurat în voce, nu sunt vrednică nici cel puțin de a săruta urma pașilor tăi: în tot timpul acestei luni nu am făcut nimic pentru tine...

— Cum, întrerupse sultanul, necăjit, când cele două surori ale tale s'au întrecut, care mai de care, spre a se face demne de mine, tu ai stat cu mâinile încrucișate, fără a întreprinde nimic?

— Ascultă-mă stăpâne, înainte de a mă condamna: am petrecut tot acest timp în căutarea unei puternice dovezii de dragoste pe care ți-ai putea-o da și n'am găsit nici una care să fie demnă de tine. Poruncește sclavilor tăi să mă alunge, poruncește să fii bicluită, căci merit orice pedeapsă, fie ea cât de grea, căci văd că surorile mele te iubesc mai mult decât mine! — Mohamed-Ben-Mulah se rădică, agitat.

— Femeie, zise el, nu te voi biciui pentrucă am băut de alătea ori din aceeași cupă: nici nu voi porunci ca să fii închisă în cele mai adânci și întunecoase becuri ale palatului meu, până la sfârșitul vieții tale; îți poruncesc însă de a părăsi îndată acest palat. Pleacă! Destinul tău s'a împlinit! Dumnezeu e Dumnezeu și Mahomed e profetul său!

Méryem își plecă capul cu su-

punerea și cu vorba înecață în lacrimi, îngână:

— Știu, stăpâne că am meritat mânia ta, cu toate acestea ași vrea să-ți implor cea din urmă grație....

— Ce grație? întrebă sultanul.

— Mai mult decât o grație, puternice sultan... ultima favoare de a-ți săruta mâna.

— Fie, răspunse sultanul, întinzându-și mâna.

Méryem îngenunchiă și ducând cu respect la buzele ei mâna sultanului venerat, depuse pe ea o lungă sărutare și, cu inima însăngerată se ridică apoi.

Sultanul își retrase încet mâna, uitându-se la dansa, mirat.

— Ce este asta?... o lacrimă?... Méryem, tu plângi? o lacrimă pe mâna mea?... Pentru ce plângi tu Méryem?

Ea răspunse, cu o negrăită durere în glas:

— Fiindcă... te iubesc!

— Mă iubești? Pentru ce oare mă iubești? fiindcă sunt prea puternicul sultan Mohamed-Ben-Mulah?

— Nu; nu te iubesc pentru că ești cel mai strălucit monarh din Orient; te iubesc pentru că ești tu; te-ași iubi dacă ai fi cel mai sărac dintre toți săracii imperiului tău; te-ași iubi dacă ai fi cel mai urât om de pe fața pământului; te-ași adora, te-ași venera oricum ași fi și oricine ai fi!

Mohamed-Ben-Mulah ascultă cu o deosebită încordare și oprindu-și privirea pe lacrima care strălucea încă pe mâna lui, ca o picătură de rouă dintr'o dimineată de primăvară, murmură, înduioșat:

— O, lacrimă scumpă, o, lacrimă sinceră și strălucitoare, tu ești, în ochii mei, mai prețioasă de cât toate comorile lumii. Tu, lacrimă dragă și nepretenită, îmi arăți că sunt iubit pentru mine însu-mi!

Sultanul, cu totul transfigurat se ridică încă și apropiindu-se de Méryem, o sărută pe frunte...

— Mi-ai dat, dulcea mea Gazelă, cea mai mare dovadă de dragoste dizinteresată; rămâi lângă mine: tu vei fi, de azi înainte, tovarășa vieții mele!

Trad. de Const. P. Rhetoridy

Viața artistică și literară

— Un vânt artistic începe să bată mai cu putere pe la noi. Vom avea o iarnă admirabilă, pe cât se pare, sub raportul artistic-muzical. Se anunță formarea a două companii de operă; una la Teatrul „Leon M. Popescu” sub conducerea d-lor Leon Popescu, Romulus Vrabîescu și Jean Athanasiu, alta la Teatrul Modern, sub conducerea d-lor Al. Demetrescu De Sylva și Ciucurette. Cea din urmă companie va cultiva opera comică și opereta.

Cele elemente îi va mai rămâne însă d-rei Ginsky care se gândește, de semenea, la formarea unei a treia companie de operete?

— Tot sub raportul muzical, se anunță a admirabilă activitate a maestrului George Enescu, care, spre bucuria admiratorilor, va româna în țară.

Maestrul va dirige o serie de 20 concerte simfonice, în abonaament ale orchestrei ministerului instrucțiunii.

Aceste concerte se vor da în seriile de Joi și Duminică, matineurile fiind rezervate concertelor care vor fi dirijate de maestrul D. Dinicu.

După cum se vede, războiul a făcut ca elementele noastre de valoare să rămână în țară ca să ne folosim și noi de desfășurarea talentelor românești.

— Astăzi este producția de sfârșit de an a elevilor și elevelor Academiei de muzică și artă dramatică, de sub conducerea d-lui Th. M. Stoenescu.

Producția va fi la Liedertafel.

*
Se anunță, pe curând, expoziția artistică a pictorului Remus Troteanu.

*
— Solii Bulandra anunță o frumoasă stagiune de iarnă cu o companie formată de elemente nouă.

Reprezentările se vor da în sala „Carol cel mare”, care va fi amenajată în acest scop.

D-na Marioara Voiculescu va figura pe firma acestei companii.

*
Au fost aleși membri juriului salonului oficial, ca delegați ai artiștilor pe anul acesta. — d-nii D. Serafim Costin Petrescu, Iordănescu și Crețoiu.

*
Este loc pentru o revistă care să îmbrățișeze activitatea artistică ce se anunță bogată în vremea această. Se vorbește că o asemenea revistă va apare pe la începutul lui Septembrie.

Nu-i dorim succesul efemer al răposatelor „*Rampa și Scena*”.

L. I.

*
J. Stavila, piesă în două acte de Ionescu Morel.

Scriitorul Morel e cunoscut încă de mult publicului, atât prin lucrările sale originale, cât și prin traduceri. De astădată apare cu o piesă de teatru, — prima în acest gen a autorului. Piesa citită interesează prin meșteșugul cu care d. Morel susține dialogul; iar crearea persoanelor din piesă este așa de precis conturată de la început în cât firul acțiunii e condus ușor, sincer și susținut.

Subiectul e interesant în sine: Stavila între doi tineri, îndrăgostiți este după autor faptul că ambii sunt copiii aceluiași părinte. — fără să fi știut unul despre celălalt.

În piesa aceasta, dacă nu-i prea multă mișcare, e însă suficientă duioșie. Piesa d-lui Morel e scrisă mai mult ca piesă literară de citit.

*
C. N. Gigu a apărut de odată în piața noastră literară cu 3 volume, tot așa de mari și tot așa de calitativ tipărite: *Versuri, Sonete, Căntece*.

Toate volumașele cuprind versuri bune ca ale tuturor cari pot să facă versuri corecte; au un suflu de sinceritate poetică, sunt limpezi, poate prea limpezi, căci nu sunt străbătute de nici un fior de gând mai concentrat, mai turburător.

*
Dacă în loc de „*Deșteaptă-te române*”, așa cum îl știe și-l cântă toată românimea, ar veni cineva și ar spune: *Cântecul acesta suferă de necomplectarea versurilor, poezia are nevoie de întregire ca să capete vigoare, — care ar fi răspunsul? Negreșit mai ciudat de cât preocuparca pedagogului care și-a muncit creierul cu migala întregirii versurilor* „*Marșului românesc*”. Totuși fecundul scriitor Ion Pop Florantin, după ce a descoperit toate neregulile ortografice academice, a „perfectionat” marșul lui Mureșeanu cam așa:

Deșteaptă-te, frate române, din somnul cel ca de moarte;

În care, ah, de când! te adănciră barbarii de tirani.

Acum, ori de nu, niciodată croește-ți mai departe o soartă:

La care, să-i pleci, să se'nchine și cruzii tăi dușmani.

Și, așa mai departe.

CAMPANIA DIN 1913

A I-ului Divizion din Regim. 5 Roșiori

de C. CIOCAZAN

— URMARE —

Impresia necunoscutului care putea să apară la fiecare moment, impresia că ne am rălăciti sau că am fost rău conduși, cu rea credință, impresia de turburare, care toate la un loc pe lângă implinirea datoriei ne a ținut pe toți trezi, căutând să dibuim în întuneric ne făcea să pierdem puțința de a vedea în întuneric ceea ce încet încet încercam. At dacă unul din scriitorii noștri, care au fost cu arma în spre Sofia, ar fi fost cu noi, ce descriere maiastră ar fi făcut? Inspirații mii și sute: din freacă frunzi, din scâlpire licuriciului, din furisarea razei lunii, din acea argintie lumină ce se juca pe frunze, din sutele de ochi ale oamenilor care căutau drumul, din mersul cadențat al cailor care își urmau cavalerii ce pote era să poarte spre trumf, din șoptele soldaților care și comunicau păsurile din gânduri e la ai lor rămași departe, poate fără ajutor și fără credință de a-i mai vedea, ci numai cu credința că țara pentru oare luptă va avea grije de ei, din atâtea și atâtea gânduri care în pana scriitorului, în pana poetului, iau farmecul ce inspirație lor vor să-i dea.

Eu nu pot scri decât că aceste păduri în care am umblat aproape 4 ore de noapte mi-a lăsat o impresie înăltătoare, constatând cât de mic e omul în fața naturii și cât ar trebui să urmeze percepțiile *Mântuitorului nostru Domn Isus Cristos: Iubiți-vă unul pe altul ca pe voi înșivă. O! cât va trece, câte veacuri până când omenirea va ajunge la realizarea acestui mare și veșnic actuaț precept!*

Incepem să coborâm și drumul devenea și mai rău, ajunsși în vale unde am dat de un luminis, d-nu comandant întreabă din nou dacă ambulanța ne urmează.

Acelaș drum lung face întreba-rea, ba mai lung ca întâi pentru că oamenii având caii la mână, lungiseră coloana.

Se aducea vestea că ambulanța nu a mai putut străbate, c'a rămas la intrarea pădurei, care nu permitea trecerea, ceea ce poate să dea o idee de cât era de desă. D-nul comandant dă apoi ordin să rămăe o escortă un sergent cu patru călări și noi continuăm a urca un deal, tot prin pădure pentru a coborâ prin niște stânci în un sat cu câteva case Dimitrovo situat între stânci, care la lumina lunii având și pădurea drept cadru, făcea o minunată priveliște.

Continuând până la o moară pe apa Demi-Babinar, în moară era lumină și sigur oamenii cari măcinău pentru că în bătaură era un car cu doi boi care priveau sperioși la noi; trecem acest râuleț de vr'o 2 ori și pe pod și prin apă și reîncepem urecusu unui nou deal, care părea mai puțin împădurit, pentru că începuse să se lumineze de ziuă și zorile, având mai tare lumină ca luna, străbă-teau mai bine și puteam mai ușor să vedem drumul, așa că la 4 și 5 dimineața când am scăpat de pădure, pe o răcoare simțitoare, era lumină bine și câmpul putea fi bineșor, ba chiar bine, distins.

Camarazii când le am oferit zâmbind câte un păhăruț de coniac sau cece dela coburi, se mirau că nu eram de fel obosit.

Trăisem toate aceste ore de mers în pădure, cu sublime imaginații pe care nu numai că nu le pot transcrie, dar care nici n'ar avea locul în această expunere.

D-nul comandant al reg. a făcut

o constatare, pe care mi-o spunea mai târziu, că în asemenea marș, ar trebui să se dea soldaților dimineata, înainte de începerea lupte, puțin alcool și ceva cald. Dar de unde? trenul regimentar nu putuse să străbată acele întunecate păduri, găsise un alt drum, și când ne am înapoiat, l-am găsit la Golema-Ada.

Privind harta, constat că până la Dimitovo, am mers opus direcției ce urmașem. Eșind din pădure, ajungem pe la 5 jumătate la Golema-Ada, lacul cel mare și luând o nouă călăuză pe lângă turcu din Eschi-Mahle după ce am concediat pe Mohamed jandarmul din Kerimler cu 20 lei bacșis, pornim scoborând prin Dikilitas un drăguț sat inconjurat de stânci uriașe și suim deasupra satului Topci, de unde, din sat, mai aveam vr'o 200 de metri până la locul ce se alesese pentru distrugerea căii ferate. Când începem să scoborâm, era 7 jumătate dimineața, o ștafetă dă un ordin d-lui comandant prin care se revocă conform ordinului corpului de armată, ordinul pentru distrugere și se ordonă înapoierea la cartierul de unde plecasem.

Toți am rămas, cum să scriu? deziluzionați.

Făcusem atâta drum, suferiseră și oamenii și caii, pentru că afară de descălăcările strict permise de un marș forțat și de mers pe jos vr'o 2 ore și jumătate în pădure, tot timpul dela ora 8 seara și până la 7 jumătate dimineața, fusese călări și apoi era locul să sperăm o luptă ce căutam dela 28 Iunie de când plecasem din Silistra.

Unde mai pui firea cavaleristului expansivă, fire care caută primejdia, o urmărește și când să zică Doamne ajută, ordin de: stăi, înapoi.

Am auzit soldați, (Mie imi plăcea să trag cu urechea cum zice românul) vorbind între ei: Eil muncă de surda. O! cât aș fi vrut și eu să văd un soldat bulgar și altu: „Uf mi-aș fi sărat sufletu „eu el, uite cola în vârful lăncei. „De ce tot fugi frățioare?

„Cum dracu o fi bătut pe turci, „mă, că și turcii erau soldați buni? „Ei și acum iar înapoi și de o „fi calul stricat de șa, vai de pie- „lea mea. Ci mai taci măi c'om „găsi noi vr'un regiment, două de „bulgari să bągăm spaima în ei „și să-i luăm prizonieri. Ho, cū „mai e timp. Știu acei mari ce „trebuie să facem” și câte de astea.

Scoborâm spre Topci spre a da mănăncare cailor, ne întâmpină până în sat, distanță de vr'o 10 minute, încă vr'o 5—6 ștăfete de acelaș ordin de revocare și în sat vine și căpitanul Filip dela Statu Major al diviziei, în automobil, cu acelaș ordin. Se înșesase cu ștăfete punctul de cale ferată Rusciuc-Șumla ce se ghicise că se alesese a fi distrus, pentru a ne opri cu orice chip. Ocolul dar ce făcusem prindea bine, pentru că fără el, ajungeam la linia ferată pe la ora 3 dimineața și o și svârleam în aer. Zic prindea bine, pentru că comandamentul găsise bine a revoca ordinul, așa că numai astfel revocarea a fost executată. În acest marș forțat n'a lipsit și nota hazlie care mi-a reamintit de Avesalon și lanume: când în fuga prin pădure a rămas cu părul atârnat de creaca unui arbore, tot așa și un ofițer a raportat, *scris și subscris*, că șeaua dela al doilea cal i-a rămas agățată în arbori în pădure.

Hazlii de camarazi spuneau că

a doua zi nu s'a găsit de cât scările atârnată în arbori, șeaua cum se deschingase după cal, pierise. La divizia IX a pus rportul la dosar, cu care ocazie am aflat această întâmplare minunată și nume deschingarea șei și gătarea ei în arbore, spre a-i se cere valoarea dela Stat.

În Topci, un sat inconjurat de dealuri pietroase, s'a dat cailor mănăncare care s'a plătit imediat, iar bulgarii din sat ne au primit perfect.

În Topci nu sunt turci. Ceream hleb (pâine) și ne dau fără a primi bani. Laptele, mleke, cafeaua și ceai câte 5 bani paharu la cafeana. Pentru brânză-sireni, ce ne dau, nu vrea să ia bani, în fine, ce să mai spun? Ne au primit ca pe cei mai buni prieteni.

Adevărul e că nici noi nu am întrebuițat nici chiar răsteala, ci numai cu rugăciuni și primarul ni-a găsit un loc de odihnă, o cameră într'o casă foarte drăguță, la preot cu a cărui soție, soacră și copii, ne știind de cât bulgărește, ne înțelegem prin semne. Aci a venit și d-nu col. Herescu și ne am odihnit cât timp au mănecat caii. Camera-sta avea, crivat, pat, mobile, bibliotecă, latrină cu var pentru desinfectare, curtea caselor cu flori, stupi de albine, ceea pentru utensilele muncii separate, în fine o gospodărie minunată. Când am voit să plecăm ne a oferit dulceață și cafea și apoi ne-au ura Dobâr cea, drum bun.

La ora 10 după 2 ore de odihnă am plecat înapoi și trecând prin Dikili-Tas unde am văzut cum se pavează șoseaua ce era în construcție, pentru că au piatra din plin, am cantonat la Golema-Ada.

Aci d-nu dr. Dinulescu mi-a istorisit cum dela intrarea în pădure a mai putut să înainteze. În afară de inegalitatea drumului, de îngustimea lui în raport cu lărgimea osiilor ambulanței apoi crăcile arborilor nu permitea înaintarea și după toate încercările a trebuit să vegheze toată noaptea până dimineața, când luând un drum, a nimerit la Kalova, unde reparând ce s'a putut și cât posibil a fost, a venit la Golema-Ada.

Acest sat cu un lac mare, natural, de unde și numele de Golema-Ada, lacu mare, în mare majoritate turcesc, clădiri frumoase, chiar și casa primarului turc, casa în care ne a primit, era bună; iar pivnița, un fel de sobol ce și casa primarului din Kerimler, servea drept grajd. În casa primarului am fost găzduiți cu ambii d-ni lt. colonel. De pat nici vorbă. Am pus câteva perne de pae una lângă alta, și deasupra o saltețuță, iar pe perina, tot de paie care imi servea de căpătâi, un prosop. N'aveam ceorșaf sau pernă și nici pături petru învelit, nu știusem că pot să-mi iau, mă înveleam cu pelerina, în tot cazul m'am odihnit bine, cu toți purecii care ca în orice casă de turc care se respectă, nu lipsea precum și necurățenia în sat în care se găseau și câțiva porci pe la bulgari. De și sergentul Ioniță care venise cu corespondența de la Turtucaia, ne spunea că e liniște, că cei de la Turtucia petrec cu lăutari și că în Oltenița nu se mai găsește nimic de cumpărat tot se trecuse la Turtucaia, totuși s'au asezat patru cerute de serviciu în cantonamente.

A doua zi la 10 Iulie d-l dr. Dinulescu a început a da consultații și medicamente bolnavilor, pansând pe rănitii bulgari, care ne mai putând fi reținuți în spitale, rau concediați fără să fie vindecați.

Nu mai erau utili și armatei bulgare în debandadă îi trebuia numai oameni valizi. Cei care și făcuse datoriu nu mai contrau, nu se mai îngrijea de ei. Fac aceste reflecții pentru că am văzut rane la

cei ce erau expediați din spitale, care mai cereau cel puțin 2—3 săptămâni de îngrijire continuă. Unele aveau început de cangrenă din cauza neschimbării pansamentului.

Primarul din Golema-Ada ne spunea că dacă satul lui nu va rămâne Românii, cum bulgarii vor-beau, le va fi rău, pentru că ne-a primit.

— Trebuie să ne primești, tot ce luăm plătim i-am zis noi.

— Bulgarul nu vrea să știe. El spune că nu trebuia să vă dau nimic și că după ce veți pleca, apoi vai de mine. Mai că vreau să plec ș eu, altfel mă omorâ fără judecată, cum vă spuneam că la o nouă rechiziție, negăsind imediat căruțe pentru transportul lucrurilor rechiziționate, m'au ridicat pe mine și pe doi notabili. Eu am scăpat dând vr'o 500 de franci jandarmilor, iar pe un notabil l'au împuşcat fără nici o judecată. Astfel se purtau bulgarii pe tot locul, de aceea erau așa urăți de turci, de aceea aveau și ei atâtea teamă de turci când intram noi și turcii și recapătău încercarea în ei.

(Va urma).

Sacul cu glume

Răsfoind o revistă, o mamă, a cărei fică nemăritată înaintase în vârstă, dă peste un studiu de statistică care-i prigonește atenținea.

— Ia te iufă, zice fie-sii, ce spune revista asta: „În București, de la anul 1900 încua, se observă o scădere în căsătorii de 35 la sută”.

— De 35 la sută se mira melancolica d-șoară.

Apoi, după o pauză, adaogă: — Mamă, adică de ce nu ne-am muta la Plocești?

Un bătrân bogat și glumeț se îmbolnăvește greu, iar medicul îi recomandă să stea liniștit și să nu primească pe nimeni.

Adresându-se servitorului, bolnavul îi zise:

— Auziși ce spune d. doctor? Când o veni nepotul meu, să-i dai de știre că nu pot să-l primesc și să vie numai peste o săptămână. Dacă voi fi atunci mai bine, voi avea plăcerea să-l văd, dacă nu, o să aibă el o plăcere...

Pe dinaintea universității se plimbă un frate mitocan cam candriu. Pune ochii pe un student c'o pălărie de pae, din anul trecut, și nu-l mai slăbește din privire. Acesta observă și-l întrebă: — Ce te uiți așa lung la pălăria mea? Îți place?

— Imi place, numai de n'ai fi și d-ta ca ea...

— Cum, adică?

— Repetent.

D-șoara e elevă la conservator și exercită toată ziua la piano.

— Celestino, îi zise mă-sa, cere-ți voe la vecina și roagă-o să nu se supere cu cântatul tău continuu.

— Da, mamă, zise fata bine crescută, am vorbit vecinii și mi-a spus că nu o supără pianul. Din contra, imi mulțumește că îl distrează pe băiețelul ei.

— Ce spui? Bravo! exclamă mama foarte măgulită.

— Pentru că alminterea, mi-a zis dumneaei, ar fi silită să bată mereu cu lingura într'o tigare ca să facă de joc copilului.

Noua serie a marilor și valoroaselor Premii

ce oferă ziarul „Universul” abonaților săi la tragerea din Noembrie 1915

Lei 5.000

IN BONURI COMUNALE 4%

cu cup. de Noembrie 1916

Un dormitor complet de bronz

pentru 2 persoane, compus din 2 paturi de bronz, cu somiere, 2 noptiere, și un elegant lavoir cu oglindă, special lucrate de cunoscuta fabrică de mobile de bronz M. Gutman, București, str. Sf. Apostoli, furnizorul celor mai mari case particulare Ville și Hoteluri.

Una Gramolă

mărimea 59-44-116 cm., construită în forma unui dulap de mahon foarte elegant înstruit, cu o des-părțitură jos care servă la conservarea plăcilor. Pavilionul din lemn de rezonanță în montură de fontă se află în interiorul dulapului. Mecanismul extraforte cu 3 arcuri. Brațul conic recurbat o diafragmă „Exhibition”. Această gramolă, o bucată de artă, merită a înfrumuseța cel mai luxos salon, este ca construcție ultima perfecțiune a renumitei fabrice marca „Inger” și ne-a fost furnizate de către reprezentantul ei d-l Jean Feder, furnizorul Curții Regale, București, Calea Victoriei, 54.

Un dormitor de lemn fin

construit în marea fabrică de mobile de lemn Marin V. Ganea șoseaua Mihal-Bravul No. 37 și str. Șerbănică No. 10. Sucursala: Calea Victoriei No. 107

Un elegant dormitor de bronz

de mare valoare, compus din 1 pat, o noptieră și lavoir cu o oglindă, furnizat pentru premiile noastre, dela cunoscutul depozit de mobile de fier și bronz „Industria Metalică Marcu”. Bulevardul Elisabeta 8, București

Un elegant pat pentru copil cu împletitură de sârmă și somieră cumpărat tot dela „Industria Metalică Marcu”, Bd. Elisabeta, 8.

Una sobă „Godin” no. 3 tot dela depozitul de mobilă de fier și bronz „Industria Metalică Marcu” Bulevardul Elisabeta No. 8.

10 Lăzi cu diferite produse ale renumitei Case „Bresson”

fabrică de lichieri, siropuri și cognacuri, au fost cumpărate pentru premiile ce le oferim abonaților noștri la tragerea din Noembrie c.

Un coșuleț de metal alb fin argintat pentru cărți de vizită. Una casetă de bijuterii de metal alb, frumos argintat, în formă împletită. Una fructieră cu picior de metal alb, fin argintat. Un serviciu de ceai pentru 6 persoane, compus din 6 pahare de ceai cu suporturi, o zaharniță, o sticlă de rom, un cleștor de zahăr, toate de metal alb fin argintate, pe o tavă de lemn de mahon, cu monturi argintate. Una oglindă de mână de metal alb, splendid executată, pusă într-o mică casetă de lemn. Una cutie conținând 12 cuțite și 12 furculițe, de metal alb oxydat, pentru fructe. Toate aceste obiecte ne-au fost furnizate de marele magazin de bijuterii, ceasornice și argintărie, FRĂȚII ROLLER, furnizorii Curții Regale, București, str. Carol 50, etaj.

Una vioară fină cu cutie, forma vioarei, inclusiv arcus cu capră de fildeș, garnitură de coarde fine englezești, camerton și sacăz; una mandolină italiană din lemn de palisandru frumos armamentată. Un flaut cu capul de fildeș, lucrat din cel mai fin abanos cu 14 clape, într-o elegantă cutie căptușită cu catifea. Aceste toate, furnizate de magazinul general de muzică „La Harpa”. București, str. Colței No. 5, renumit

în toată țara pentru deosebita calitate a mărfurilor ce debutează.

Una pușcă de vânatoare cu două țevi, țevile de oțel, „Bayard” din renumita fabrică de arme „Pieper-Bayard”. Această armă are 4 zăveare de siguranță, țeava stângă choke-bore și poate întrebuița atât pulbere neagră, cât și pulbere fără fum; Una carabină semi-automată de mare precizie Pieperi cu tirul garantat precis; Un revolver automat; Un flacon „Thermos”, de 1 litru, care menține temperatura lichidului (cald sau rece) în timp de 48 de ore, cumpărate dela marele magazin de arme și biciclete B. D. Zisman, furnizorul Curții Regale, calea Victoriei 44, Buc.

Una pendulă mare de perete, modernă de nuc, cu sunetul melodios. Un ceasornic-brățară de argint pentru damă. Una brățară de damă, aur 14 carate, marcată, formă modernă cu pietre. Un serviciu maniere, complet de argint cu cutie tapisată. Cumpărate dela ceasornicăria COLTEL, magazin de încredere, str. Colței 31.

15 flacoane a câte 1 kilo, apă de Colonia Camelia, puternic parfumată cu liliac, măgăritar, violette, zambile, heliotrop și Verveine, furnizate de renumi-

ta fabrică de parfumuri „Camelia”, A. S. Aftalion, str. General Florescu n-rul 6, București.

Jumătate garnitură mobilă de bambu, pentru salon, compusă din: Una canapea, două fotolii și patru scaune elegant tapitate; Un elegant birou de stejar pentru damă; O oglindă venețiană de cristal; Una etajeră de bambu; Un cuier de bambu cu oglindă de cristal pentru antreu, toate acestea cumpărate de la marele magazin de mobile Marco Dattelkremer, str. Carol 62, Buc.

Sease perechi ghete pentru dame sau bărbați, lucrate într-unul din cele mai luxoase ateliere de încălțăminte din Capitală, și anume dela moderna pielărie la „Cocoș”, Stelian L. Georgescu-Cocoș, Calea Moșilor 34. Aceste ghete se vor efectua după măsură, trimisă de câștigător, administrației ziarului nostru.

2 noptiere de mahon, în formă de dulăpior, fiecare având câte o placă de marmoră.

5 ceasornice de argint pentru buzunar având inscripția ziarului „Universul”; 5 ceasornice pentru birou cu pedestal de cristal, tot cu aceeași inscrip-

ție; 5 ceasornice de perete frumoase pictate, se întoarce la 8 zile, tot inscripția ziarului „Universul”; 5 ceasornice nichel, având și aparat Pres-Papier.

Una mașină de cusut, marca „Excella”.

5 assortimente complete din produsele cosmetice „Flora”, compuse din: cremă Flora, 1 cutie pudră Flora, 1 Săpun Flora, 1 sticlă Capilogen Flora, 1 pomadă Flora, 1 sticlă lapte de crin Flora, 1 săpun de lapte de crin 1 apă de gură Bucol, 1 pastă de dinți.

1 pereche vase de sticlă pentru flori, frumos pictate.

2 cămăși țărănești de noapte pentru bărbați, lucrate din pânză de casă, cu arnici roșii.

Una sobă fabrică „Matador” ultima perfecție.

Un vas de majolică pentru flori, montat pe un ghigori.

1 vas pentru flori pictat și aurit.

4 Splendide sacheuri pentru dame.

Două candelabre de bronz, o adevărată podoabă a casei.

Una pereche ghete pentru damă.

Afară de acestea, toți abonații mai primesc gratuit un volum din „Memoriile Regelui Carol” tipărit anume pentru abonați

Notăți bine: dând aceste mari premii de valoare abonamentele sunt reduse la 18 lei pe an; 9.15 pe 6 luni; 4.65 pe 3 luni

Pentru concursarea la premiile de mai sus, abonații pe un an primesc 30 bonuri, cei pe 6 luni 15 și cei pe 3 luni 5 bonuri. Abonații pe un an participă la două trageri, deci după prima tragere vor primi încă 30 bonuri pentru tragerea următoare. Administrația „UNIVERSULUI” nu întrebuițează încasatori. Plata abonamentelor se face direct la Casa administrației ziarului, prin mandat poștal sau în persoană